Pr. Prof. Dr. Bassam A. Nassif, Institutul Teologic „Sfântul Ioan Damaschin”, Universitatea din Balamand, Liban

Construind o căsătorie creștină. Ghidul Sfântului Ioan Gură de Aur pentru cumpătare, consolare și participare

Trăim într-o cultură în care există diverse curente de gândire care devalorizează semnificația și importanța căsătoriei. Există un mod popular de gândire care spune: „Trăiește pentru tine! Fă ceea ce te face să te simți bine! Dacă nu funcționează pentru tine, renunță!”. Ca urmare a acestui mod de gândire, mulți tineri nu sunt interesați de căsătorie, din mai multe motive. Modele de căsnicii reușite sunt rar văzute în zilele noastre. De asemenea, mulți copii observă în timpul educației eșecul relației conjugale a părinților lor și simt absența bucuriei și a seninătății în cămin. Din păcate, cadrul căsătoriei tradiționale a fost privit ca o arenă de luptă, plină de dureri și de conflicte sufocante.

Apariția unui spirit egocentric în rândul oamenilor care trăiesc în societatea de consum de astăzi a schimbat modul în care oamenii relaționează între ei și trăiesc în căsnicie. În creștinism, însă, relațiile se bazează pe dăruire și iertare. Căsătoria este văzută ca o arenă în care se exercită această iubire sacrificială, un loc în care se experimentează iertarea și o clinică pentru vindecarea interioară, care duce la bucuria vieții, „bucuria mântuirii” (*Psalmul* L). Într-o căsătorie dintre doi creștini pioși, bărbat și femeie, Dumnezeu Își împărtășește harul divin pentru a vindeca rănile interioare ale fiecăruia. Acest lucru este experimentat în timp ce amândoi progresează în viața spirituală către misterul pascal al bucuriei.

Multe cărți oferă remedii pentru problemele care apar între soț și soție și cum pot să le depășească. Cu toate acestea, trebuie să știm cum putem avea o mentalitate corectă, care să ne ajute să intrăm în căsnicie și să stabilim un cămin familial construit ferm pe stânca credinței, nezdruncinat de diferitele necazuri ale vieții. Aici, ne întoarcem la scrierile Marelui Părinte al îngrijirii pastorale, Sfântul Ioan Gură de Aur. Cuvintele de înțelepciune ale Sfântului Ioan Hrisostom îi călăuzesc pe creștini în fiecare zi și în fiecare epocă.

Sfântul Ioan Gură de Aur nu a scris într-un mod sistematic, deoarece cea mai mare parte a învățăturii sale a fost dată sub formă de predici în timpul rugăciunilor. Astfel, această cercetare analizează cuvintele sale

și deduce din ele trei principii fundamentale pe care creștinii ar trebui să își construiască căminul familial. Sinteza scrierilor sale oferă trei chei pentru o căsnicie reușită: cumpătare, consolare și participare. Expunând aceste chei, această lucrare încearcă să arate modul în care creștinii sunt chemați să intre în căsătorie și să experimenteze această taină astăzi.

Cumpătarea

După căderea în păcat, Adam și Eva s-au luptat cu durerea și suferința, care au dus la chinuri sufletești și la moarte fizică. Trăind această realitate în cadrul vieții de după cădere, Dumnezeu, în iubirea Sa incomensurabilă pentru creație, a modelat căsătoria, dându-i potențialul și puterea de a fi o cale de răscumpărare, o cale spre Împărăție. Sfântul Ioan Hrisostom crede că nunta este făcută atât pentru soție, cât și pentru soț, ca un adăpost în ispite și un unguent tămăduitor (φάρμακον)[1]. Căsătoria, așa cum o descrie Sfântul Ioan Gură de Aur, este un unguent de sfințenie, onoare, demnitate și cinste[2].

Sfântul Ioan Gură de Aur arată că, folosind duhul cumpătării în căsătorie, viața conjugală devine un loc de vindecare a slăbiciunilor trupului și ale sufletului.

Sfântul Ioan Hrisostom explică faptul că Dumnezeu, prin bunătatea Sa iubitoare, a stabilit relația soț-soție în așa fel încât să-i unească și, astfel, să contribuie la calea lor de mântuire, prin dorința femeii pentru bărbat și responsabilitatea bărbatului pentru protecția ei. În consecință, soția îi este dată soțului ca remediu dat de Dumnezeu pentru firea sa rebelă și pentru consolarea și comuniunea sa. Ea este pentru soț „portul și marele talisman vindecător [Λιμήν εστίν η γυνή και φάρμακον ευθυμίας μέγιστον]"[3]. În această căsătorie binecuvântată de Dumnezeu, femeia calmează patimile soțului ei și îl aduce în portul păcii. În acest sens, căsătoria este oferită ca un medicament împotriva căderii în imoralitate sexuală, așadar, în păcat. Sfântul Ioan Gură de Aur scoate în evidență acest lucru făcând referire la Sfântul Apostol Pavel (I *Corinteni* VII, 2): „Pentru ca să evităm curvia, să ne stăpânim dorința, să practicăm castitatea și să fim bineplăcuți lui Dumnezeu, mulțumindu-ne cu propria noastră soție: acesta este darul căsătoriei, acesta este rodul ei, acesta este folosul ei"[4]. Care este duhul esențial care conduce corabia căsătoriei către acest port al păcii? Sfântul Ioan Gură de Aur arată că, folosind duhul cumpătării (σωφροσύνη) în căsătorie, viața conjugală devine un loc de vindecare a slăbiciunilor trupului și ale sufletului.

1 „On 1 Corinthians", Homily 26, *Patrologia Graeca* 61:223B.

2 Vezi Chrysostom's Homily 20, „On Ephesians" and Homily 12 „On Colossians."

3 „On 1 Corinthians", Homily 26, *Patrologia Graeca* 61:239.

4 „On the Avoidance of Fornication." *Patrologia Graeca* 51:213.

Relația ruptă și hipersensibilă dintre soț și soție după cădere ar trebui să fie guvernată de cumpătare, altfel „focul cărnii", desfrânările dezlănțuite, duc la distrugerea cumpătării (σωφροσύνη) și la destrămarea căsniciilor. „Folosiți căsătoria cu chibzuință și veți fi primii în Împărăție și vă veți bucura de toate bunătățile"[5]. Astfel, prin stăpânirea de sine, soțul și soția își recapătă darul inițial de a exercita autoritate și control asupra gândurilor, trupurilor și acțiunilor lor. El clarifică spunând: „Habar nu ai ce faci! Te căsătorești cu soția ta pentru procrearea de copii și pentru cumpătarea vieții"[6].

Cum se aplică această chibzuință, mai ales în contextul intimității fizice a soților? Pe de o parte, „a dori mult este necurat, pentru că acest lucru provine dintr-o dispoziție lacomă și insațiabilă"[7], după cum subliniază Sfântul Ioan Gură de Aur. Pe de altă parte, referindu-se la cuvintele Sfântului Apostol Pavel din *I Corinteni* VII, 5: „Nu vă lipsiți unul de altul decât cu consimțământul vostru, pentru o vreme, ca să vă dedicați postului și rugăciunii; și reuniți-vă din nou pentru ca Satana să nu vă ispitească din cauza lipsei voastre de stăpânire de sine", Sfântul Ioan Hrisostom avertizează asupra unei alte capcane, problema pastorală a faptului că unele femei, din evlavie, se îndepărtează de soții lor și îi împing prin aceasta la adulter și deznădejde[8]. „Mari rele izvorăsc din acest fel de abstinență. Căci adulterul, curvia și ruina familiilor au izvorât adesea de aici. Căci dacă atunci când bărbații, care au nevestele lor, comit curvie, cu atât mai mult dacă îi privați de această mângâiere"[9]. Sfântul Ioan cere atât soțului, cât și soției să fie vigilenți în această privință, pentru a-și păstra relația în pace și armonie. Valoarea unui tip moderat de cumpătare se pierde atunci când pacea este tulburată.

Ca parte spirituală a vieții creștine, toate poftele trupului, dorințele și emoțiile, și nu doar cele de tip sexual, trebuie să fie controlate și transformate. Modalitatea prin care se face acest lucru este prin practicarea cumpătării, înfrânării (σωφροσύνη), care înseamnă abstinență, autocontrol sau, în esență, a avea un mod sănătos și echilibrat de a gândi[10].

5 „On the Epistle to the Hebrews," Homily 7. *Nicene and Post-Nicene Fathers.* Series 1, vol. 14, edited by Philip Schaff and Henry Wace (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1905), 402. *Patrologia Graeca* 63:68.

6 „On Colossians", *Patrologia Graeca* 62:386.

7 „On Titus", Homily 3. *Nicene and Post-Nicene Fathers.* Series 1, vol. 13, p. 531; *Patrologia Graeca* 62:682C.

8 „On Matthew", Homily 86. *Patrologia Graeca* 58:768.

9 „On 1 Corinthians", Homily 19. *Nicene and Post-Nicene Fathers.* Series 1, vol. 12, edited by Philip Schaff and Henry Wace (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1991), 105; *Patrologia Graeca* 61:152.

10 Pr. Vasileos Thermos a analizat modul ascetic de automortificare folosind o analogie critică a lui David Winnicott și a Sfântului Grigorie Palama. El a arătat nevoia de a transforma dorințele și poftele umane, mai degrabă decât reprimarea sau disocierea de ele, o chestiune care duce la o construcție a unei persoane, pe care el îl numește „eul fals", care, în cele din urmă, își pierde orice dorință, în special dorința de unitate cu Dumnezeu. *(In Search of the Person; True and False Self According to Donald Winnicott and St. Gregory Palamas*, Montreal, Canada: Alexander Press, 2002, pp. 5-24.)

Viața conjugală este, potrivit Sfântului Ioan, o arenă pentru dobândirea virtuții și a desăvârșirii spirituale, așa cum este și fecioria. Atât căsătoria, cât și fecioria, au aceeași înțelepciune și perspectivă.

Creștinii nu ar trebui să se concentreze asupra diferenței dintre căsătorie și feciorie, ci asupra stării spirituale a persoanei și a efortului său „filocalic" a lucrării spirituale de iubire pentru Dumnezeu și pentru aproapele. Această lucrare de urmărire a virtuții, este unitatea de măsură esențială.

De fapt, căsătoria este un teren de antrenament, făcând fiecare cuplu căsătorit cumpătat și liber de orice servitute, preocupat de stăpânirea și transformarea dorințelor[11]. Nu este vorba de a avea dorințe pătimașe (ἐπιθυμίαις) și de a se priva de senzație sau dorință, ci, de fapt, de a dirija dorința prin autocontrol. Nu este vorba doar despre poftele fizice, ci și despre tot felul de dorințe. Aici, exemplul perioadelor de post din ciclul liturgic anual al Bisericii Ortodoxe este un exemplu de antrenare a voinței și alegerilor umane pentru a fi controlate de voința divină („Facă-se voia Ta" din *Rugăciunea Domnească*), mai degrabă decât pentru a fi autocontrolat. În cele din urmă, nu este posibilă dobândirea acestei forme de autocontrol deplin (ἐνκράτεια) decât prin sprijinul necontenit al harului divin.

Viața conjugală este, potrivit Sfântului Ioan, o arenă pentru dobândirea virtuții și a desăvârșirii spirituale, așa cum este și fecioria. Atât căsătoria, cât și fecioria au aceeași înțelepciune și perspectivă. Chiar dacă căsătoria aparent a venit după cădere, fecioria ca stare nu este mai mare, doar pentru că este o stare prelapsariană. Măreția fecioriei constă în faptul că este o cale directă spre unitatea cu Dumnezeu. Creștinii nu ar trebui să se concentreze asupra diferenței dintre căsătorie și feciorie, ci asupra stării spirituale a persoanei și a efortului său „filocalic" a lucrării spirituale de iubire pentru Dumnezeu și pentru aproapele. Această lucrare de urmărire a virtuții, lucrarea de creștere „după asemănarea lui Dumnezeu", este unitatea de măsură esențială. Căutarea originii căsătoriei în viața paradisului înainte de cădere demonstrează că nunta precum și crearea atât a lui Adam, cât și a Evei, împreună, ca *anthropos*, au avut scop perfecționarea spirituală.

De asemenea, Sfântul Ioan Gură de Aur consideră că pentru cei care trăiesc viața monahală, a nu avea stăpânire de sine este mai rău decât adulterul. Din acest motiv, el subliniază că a trăi atât ca celibatar sau monah este un mod delicat de a te raporta la viață, fiind accesibil celor care sunt pregătiți pentru aceasta. Astfel, cei care nu sunt pregătiți pentru această viață delicată sunt mai bine chemați la căsătorie, pentru a evita să fie controlați de patimi[12]. Pentru el, onorabile sunt atât căsătoria, cât și celibatul.

11 Stanley Harakas, *Toward Transfigured Life: The Theoria of Eastern Orthodox Ethics*, Minneapolis: Light and Life Publishing, 1983, p. 250.

12 *On Virginity, Against Remarriage.* Studies in Women and Religion, vol. 9, translated by Sally Rieger Shore,

În sensul eshatologic al căsătoriei, castitatea este puritatea sufletului și a trupului. Ea este aplicabilă celibatului, dar nu este sinonimă cu aceasta. Este o stare eshatologică pentru toți. Este mersul pe calea îngustă care duce la Împărăția lui Dumnezeu, la adevărata viață în Hristos, la viața de *theosis* sau deificare. Este o viață pătrunsă de prezența și misterul lui Dumnezeu. Pe Muntele Tabor au apărut, de o parte și de alta a Mântuitorului Hristos transfigurat și slăvit, Moise, care era căsătorit, și Ilie, care era celibatar. Statutul lor personal nu a fost un impediment pentru a se bucura de slava lui Dumnezeu, pentru a dobândi viața virtuoasă și pentru a tinde spre desăvârșire sau theosis. Sfântul Maxim Mărturisitorul, învățător al evlaviei și al sfințeniei, explică faptul că prezența lui Moise și Ilie i-a învățat pe ucenici că atât tainele monahismului sau celibatului, cât și ale căsătoriei sunt căi care duc la Hristos și ambele cheamă la iubirea de slava divină[13].

Prin urmare, bărbaților căsătoriți nu le-a fost interzis să fie consacrați în taina preoției. De fapt, Biserica Ortodoxă are aceeași posibilitate de a îndemna la monahism și, în același timp, de a binecuvânta căsătoria. Cu toate acestea, majoritatea studiilor de astăzi privind antropologia creștină și căsătoria și-au extras sursele din scrierile Părinților Bisericii și ale scriitorilor creștini precum Tertulian, Origen și Augustin, care păreau să denigreze femeile și nu puteau asocia căsătoria cu o viziune spirituală a unei căi către sfințenie. În schimb, ei au înălțat valoarea fecioriei, susținând că intimitatea fizică în căsătorie poartă un nivel mai scăzut de viață morală decât fecioria. Procedând astfel, ei au negat realizarea eshatologică inițială a căsătoriei ca o taină a iubirii și a sfințirii în Împărăție.

Chiar dacă cuvintele Mântuitorului Hristos și ale apostolilor din Noul Testament încurajează fecioria ca o cale de eliberare de grijile acestei lumi, ele vizează parcurgerea unei căi de devotament unic față de Domnul, în scopul desăvârșirii spirituale (I *Corinteni* VII). Cu toate acestea, după cum spune Sfântul Ioan Hrisostom: „Din nou, unul prin căsătorie, celălalt prin feciorie. Avraam prin căsătorie, celălalt prin feciorie. Urmați pe oricare doriți: pentru că ambele duc la cer”[14]. Hrisostom susține atât fecioria, cât și căsătoria ca fiind căi onorabile pentru mântuire. El refuză categoric să accepte orice viziune a căsătoriei ca fiind josnică[15]. Prezența Mântuitorului Hristos la nunta din Cana Galileii a transformat nunta pământească și naturală dintre un bărbat și o femeie într-o lucrare cerească și sublimă, bine-

New York: Edwin Mellen Press, 1983, pp. 27-28; *La virginité.* Sources Chrétiennes, no. 125, edited by Herbert Musurillo, Paris: Editions du Cerf, 1966, p. 202.

13 Saint Maximus the Confessor's, *Ambiguum* 10.31; *Patrologia Graeca* 91:1161D.

14 „On Philippians”, Homily 12. *Nicene and Post-Nicene Fathers.* Series 1, vol. 13, p. 240; *Patrologia Graeca* 62:274.

15 *La virginité.* Sources Chrétiennes, no. 125, 173.

cuvântată de Dumnezeu și slujită atât de bărbat, cât și de femeie, care sunt încoronați cu slavă și onoare.

Cei care nu îmbrățișează viața monahală sunt chemați la aceeași viață a frumuseții, prin dobândirea unei căsătorii duhovnicești. Este interesant să aflăm că Sfântul Ioan Hrisostom, comentând cuvintele Sfântului Apostol Pavel din *II Corinteni* XI, 2, vorbește despre feciorie nu ca despre o stare fizică, trupească, ci ca despre o stare spirituală a sufletului. Fecioria este norma și calea care radiază cu propria sa frumusețe. Domnul a promis această frumusețe celor care poartă suflete curate (și nu în mod specific persoanelor singure sau căsătorite). Sfântul Ioan Gură de Aur afirmă că problema vieții nu constă în căsătorie sau feciorie, ci în a-i plăcea lui Dumnezeu trăind o viață de sfințenie și virtute. Astfel, el subliniază virtutea prudenței, a sănătății minții sau a cumpătării (σωφροσύνη) în ceea ce privește dorințele senzuale, deoarece această virtute Îi place lui Dumnezeu, fie în căsătorie, fie în monahism[16].

Prezența Mântuitorului Hristos la nunta din Cana Galileii a transformat nunta pământească și naturală dintre un bărbat și o femeie într-o lucrare cerească și sublimă, binecuvântată de Dumnezeu și slujită atât de bărbat, cât și de femeie, care sunt încoronați cu slavă și onoare.

Consolarea

Cum se ajunge la consolare sau mângâiere în căsătorie? Este prin nașterea de copii? În Vechiul Testament, oamenii vedeau continuarea vieții lor prin nașterea de copii și erau mângâiați în moartea lor[17]. Astfel, nașterea de copii era considerată în vechime principala consolare a căsătoriei, deoarece oamenii nu cunoșteau Învierea. Ei vedeau doar semnele acesteia și nu aveau încă o idee clară și sigură despre ea. Acest lucru este confirmat de viețile oamenilor virtuoși, precum Avraam și Iov, care au avut familii numeroase. Acum, când Soarele Învierii a răsărit, acest scop a devenit nu unul primordial. Sfântul Ioan Gură de Aur adaugă că, după ce pământul s-a umplut de ființe umane, oamenii trebuie să râvnească mai mult la nașterea spirituală decât la procrearea naturală. După Învierea lui Hristos, moartea a fost răsturnată. Prin urmare, nașterea de copii și toate așteptările sale paterne și materne nu mai sunt primordiale și consolatoare: „Consolarea este acum anticiparea învierii personale și a moștenirii Împărăției Cerești a lui Dumnezeu, care presupune cumpătare și virtute”[18]. Această poziție, exprimată în mod unic de Sfântul Ioan

16 „On Hebrews,” Homily 28. *Nicene and Post-Nicene Fathers*. Series 1, vol. 14, p. 498; *Patrologia Graeca* 63:227D-228A.

17 Homily 38. *Homilies in Genesis. Fathers of the Church*, translated by Robert C. Hill, Washington: Catholic University of America Press, vol. 74, 2010; vol. 82, 2001, 355-8; *Patrologia Graeca* 53:356-358.

18 Homily 38, *Homilies in Genesis. Fathers of the Church*, 355-6; *Patrologia Graeca* 53:356-357.

Gură de Aur, ilustrează viziunea eshatologică a creştinului asupra căsătoriei. Astfel, scopul căsătoriei creştine este mai mult acela de a trăi într-un mod de perfecţiune morală şi de creştere spirituală şi mai puţin de reproducere şi de continuitate a urmaşilor. Naşterea de copii nu este un medicament pentru moarte, ci pentru căderea spirituală care îl asediază pe om. Procrearea dezvăluie puterea lui Dumnezeu şi propria Sa voinţă, aşa cum reiese din porunca Sa. Astfel, copiii sunt văzuţi ca marele dar oferit de Domnul, iar părinţii trebuie să fie foarte responsabili în cultivarea cu grijă a acestuia. Din acest motiv, accentul este pus pe creşterea copiilor pe baza moştenirii credinţei vii, din generaţie în generaţie. Această creştere a copiilor duce la aşa-zisa naştere de copii care sunt ai lui Dumnezeu Tatăl, trăind viaţa în Hristos sub Biserica lor Mamă[19]. El repetă că această lucrare de formare spirituală a personalităţii şi de educare a minţii este cea mai mare artă în sine[20]. Educarea copiilor în acest mod întăreşte legăturile familiale.

Sfântul Ioan Hrisostom subliniază rolul soției ca sprijin spiritual, participând alături de soțul ei la lucrarea pioasă pe calea mântuirii. Cuvintele sale despre rolul de colider al soției în familie nu sunt o surpriză în gândirea creștină.

Sfânta Scriptură menţionează anumite cupluri căsătorite care erau sterpe şi nu au devenit părinţi. Doar puterea Cuvântului lui Dumnezeu, şi nu a trupului sau a căilor omeneşti, a putut să îi consoleze prin harul dumnezeiesc, făcându-i pe cei sterpi să rodească, precum în cazul naşterii lui Isaac din Avraam şi Sarra. Harul lui Dumnezeu este singura mângâiere şi consolare atât pentru bărbat, cât şi pentru soţia sa, în timp ce înfruntă împreună provocările dureroase şi ispitele grave ale vieţii. Nu este nici procrearea de copii, nici intimitatea fizică în sine[21]. După cum explică Sfântul Apostol Pavel, naşterea de copii mântuieşte dacă soţul şi soţia „continuă în credinţă, dragoste şi sfinţenie, cu stăpânire de sine" (I *Timotei* II, 15). Aceasta este o piatră de temelie în învăţătura despre căsătorie.

Participarea

Împotriva prejudecăţilor culturale ale timpului său şi a spiritului său patriarhal dominator, Sfântul Ioan Hrisostom subliniază rolul soţiei ca sprijin spiritual, participând alături de soţul ei la lucrarea pioasă pe calea mântuirii. Cuvintele sale despre rolul de colider al soţiei în familie nu sunt o surpriză în gândirea creştină. Acestui sfânt îi este dat de Dumnezeu să cunoască adâncul sufletului omenesc şi cum să deschidă acest adânc spre bucuria mântuirii. Este adevărat că în *I Corinteni* XI, 3, bărbatul este capul soţiei sale: „Dar voiesc ca voi să ştiţi că Hristos este capul oricărui bărbat,

19 „On Romans", *Patrologia Graeca* 60: 453.

20 „On Thessalonians 6." *Patrologia Graeca* 62:433; „On Romans," *Patrologia Graeca* 60:67.

21 Homily 56. *Homilies in Genesis. Fathers of the Church*, 124; *Patrologia Graeca* 54:489.

iar capul femeii este bărbatul, iar capul lui, Hristos, Dumnezeu". Totuși, afirmația că bărbatul este capul nu înseamnă că nu există o relație efectivă între cap și gât. De fapt, capul și gâtul funcționează împreună ca un singur mecanism. Fără gât, capul nu se poate îndrepta spre dorințele sale. În plus, orice gândește capul afectează gâtul. Deși soțul (capul) și soția (gâtul) sunt diferiți, există o relație ontologică de unitate între ei. Acest mecanism se rupe imediat dacă în el nu funcționează o armonie comună și reciprocă. Astfel, gâtul ajută capul să se întoarcă spre ceea ce este bun și onorabil. Mai mult, se opune îndreptării capului spre ceea ce este dăunător și detestabil. Astfel, căsătoria este o legătură (δεσμός) rânduită de Dumnezeu, un jug comun sub Dumnezeu, o sinergie și o însoțire a vieții (συμβίωσης) pe drumul către viața veșnică. Chiar dacă imaginea aceasta ar putea fi interpretată în mod negativ de gândirea feministă modernă, Sfântul Ioan Gură de Aur o vede ca pe un instrument de mântuire, dacă este ținută în Hristos.

Din această perspectivă, Sfântul Ioan Hrisostom subliniază faptul că soția este cel mai important sfătuitor în viața soțului, mai mult decât prietenii și profesorii acestuia, după cum urmează: „Nimic nu este mai puternic decât o femeie pioasă și sensibilă pentru a-și aduce soțul în ordinea [sau ritmul] potrivit și pentru a-i modela sufletul așa cum dorește ea. Căci el nu va asculta prietenii, sau învățătorul, sau conducătorii, la fel de mult ca pe partenera sa care îl sfătuiește și îl povățuiește, deoarece sfatul aduce cu sine unele plăceri, deoarece cea care dă sfatul este foarte iubită[22].

Ca exemplu, multe soții se plâng că soțului nu-i place să ceară sfaturi, chiar dacă s-ar putea ca acesta să nu aibă nicio idee despre cea mai bună cale de a ajunge la destinație. Este rolul soției, care stă lângă el, să ofere niște indicații. Chiar dacă un bărbat poate încerca să reziste sfaturilor soției sale, preferând să învețe din mers, în cele din urmă ajunge să aprecieze foarte mult rolul soției sale. Progresul relației maritale atinge un punct de armonie și determină cuplul să perceapă punctele forte și punctele slabe ale celuilalt. Adesea, cuplul ajunge să-și discute opțiunile înainte de a ajunge, în cele din urmă, la o soluție pașnică. Această reciprocitate dinamică a încrederii începe cu rezervarea de timp pentru a avea aceste conversații personale și discuții intime.

Această unitate între soț și soție nu este o fuziune, deși amândoi împărtășesc aceeași natură umană. Unitatea se referă la stabilirea unei relații holistice care poartă pecetea armoniei pașnice și nedivizate a iubirii. Este unitatea bărbatului, gardianul legii adevărului (*Maleahi* II, 6), cu femeia care are legea iubirii în cuvintele sale (*Proverbe* XXXI, 26): o unitate a adevărului și a

22 „On John," Homily 61. *Patrologia Graeca* 59: 373.

iubirii, a dreptății și a milei, a legii și a iertării. Acest lucru ne readuce la forma relației originare, unitare, dintre Adam și Eva din *Facere* I și II. Sfântul Porfirie vorbește despre *Facere* II, 23 ca exprimând această mare taină a unității cu Dumnezeu: „Aceasta este cea mai mare taină a Bisericii noastre: că noi toți devenim una în Dumnezeu… Aceasta este Biserica. Aceasta este credința ortodoxă. Acesta este Raiul”[23].

Concluzie

Căsătoria este o taină, o cale de vindecare și un mijloc de perfecțiune spirituală. Sfântul Ioan Hrisostom explică faptul că Dumnezeu a introdus căsătoria pentru ca oamenii să aibă cumpătare în relațiile lor, mângâiere în viața lor și participare, devenind un singur trup în Hristos. Dorința comună trebuie să țintească cumpătarea. Toate dorințele și impulsurile, dacă sunt direcționate și ghidate de moderație, devin o sursă de consolare și bucurie. Dacă dorințele sunt lăsate liber, neînfrânate, ele transformă persoana în chip nefiresc.

Punctul de vedere al Sfântului Ioan Hrisostom cu privire la căsătorie ca formă de apărare împotriva ispitelor este esențial. Această relație conjugală este mai mult decât un remediu sau o concesie la pofte, ci, mai degrabă, o cale de consolare printr-un proces de depășire a fragilității umane. Este o modalitate de a fi vindecat lăuntric pentru a ajunge la Dumnezeu în scopul propriei mântuiri. Astfel, ea are o aplicație hristocentrică și un scop transfigurativ în Hristos. Căsătoria le permite atât soțului, cât și soției să crească după asemănarea iubirii jertfelnice a lui Hristos, mai degrabă decât după asemănarea lumii utilitariste, individualiste sau egoiste căzute.

Trei concluzii pot fi trase din această cercetare a învățăturilor Sfântului Ioan Gură de Aur. În primul rând, faptul că scopul castității este iubirea divină. În al doilea rând, procrearea nu este scopul principal al căsătoriei. Mai degrabă, scopul căsătoriei este de a fi reînnoit în Hristos și de a-L prezenta pe Hristos lumii. Din acest motiv, este un mod de perfecțiune spirituală în călătoria de a deveni o „nouă creație” în Hristos, în care se găsește adevărata mângâiere. În al treilea rând, complementarismul în rolurile de soț și soție și, în special, participarea soției ca sfătuitor al soțului aduc un sentiment de împlinire pentru soț și o bucurie vieții conjugale.

Folosind această viziune moderată, consolatoare și dimensiunea participării, relația maritală se fundamentează pe înțelepciunea și grija lui Dumnezeu pentru oameni. Este o cale de vindecare a rănilor căderii, care conduce la unitatea cu Creatorul. Este lucrarea iconomiei divine pentru

23 Saint Porphyrios Kavsokalivi, *Wounded by Love: The Life and the Wisdom of Saint Porphyrios*, Denise Harvey: Limni, 2005, p. 180.

mântuirea oamenilor sau iubirea grijulie a lui Dumnezeu pentru omenire. Relațiile maritale sunt o modalitate de a atinge îndumnezeirea. Prin urmare, scopul căsătoriei merge dincolo de orice înțelegere sociologică a relațiilor și a factorilor psihologici. Este o chestiune legată de mântuirea umană. În acest sens, căsătoria este un Paște de la o viață decăzută de conflicte relaționale dureroase și de luptă sociopolitică la o viață plină de bucurie, de vindecare și de integritate. În acest sens, căsătoria este cu adevărat „o călătorie, o ascensiune spre perfecțiunea Raiului”[24].

Un cuplu care a intrat în căsătorie cu această viziune stă dimineața devreme, în tăcere, la începutul iernii. Din balconul casei lor, se privesc în ochi, respiră adânc în timp ce observă frunzele galbene ale copacilor care cad pe pământ și zboară în vânt. Într-o conștiință completă și misterioasă, își cunosc unul altuia gândurile și așteptările și se consolează reciproc cu o îmbrățișare care ajunge în adâncul sufletului lor, într-o seninătate totală. Ei sunt prieteni cu Dumnezeu, sunt mângâiați de mântuirea Sa, în timp ce așteaptă coroanele sfințeniei care le vor fi date de către Hristos Împăratul în a doua Sa venire plină de bucurie.

Căsătoria este o taină,
o cale de vindecare și un mijloc
de perfecțiune spirituală.
Această relație conjugală este mai mult
decât un remediu sau o concesie la pofte,
ci, mai degrabă, o cale de consolare
printr-un proces de depășire
a fragilității umane.

24 Archimandrite Emilianos of Simonopetra, *The Way of the Spirit: Reflections on Life in God*, Athens, Greece: Indiktos, 2009, p. 355.